

11.1 Waarom een eigen bedrijf?

Belangrijke **motieven** om een eigen bedrijf op te richten zijn: 1 Het is moeilijk om een baan te vinden in het bedrijfsleven; 2 Met een eigen bedrijf denk je meer te kunnen verdienen dan met een betaalde baan; 3 Je hebt een idee voor een nieuw product waarvan je denkt dat er behoefte aan is; 4 Van je hobby je werk maken; 5 Je kunt moeilijk onder een baas werken; 6 Iets van en voor jezelf opbouwen. Voor een startende ondernemer zijn de volgende **vaardigheden** heel belangrijk: 1 zelfstandigheid; 2 doorzettingsvermogen; 3 communicatieve en sociale vaardigheden; 4 marktgerichtheid; 5 flexibiliteit; 6 betrouwbaarheid; 7 stressbestendigheid; 8 organisatievermogen; 9 vakkenis en ervaring; 10 financieel inzicht.

Werknemers kiezen niet voor het ondernemerschap. Redenen zijn: 1 Werknemers durven het ondernemersrisico niet aan; 2 Werknemers denken als werknemer meer te kunnen verdienen dan als ondernemer; 3 Werknemers willen de verantwoordelijkheid voor een eigen bedrijf niet dragen; 4 Het ontbreekt werknemers aan voldoende kennis van de markt en zij vinden dat zij onvoldoende financieel inzicht hebben; 5 Werknemers zijn bij ontslag of arbeidsongeschiktheid wettelijk verzekerd volgens de Wet werk en zekerheid (Wwz) en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Daarnaast bouwt een werknemer meestal ook via de werkgever een pensioen op. Ondernemers moeten die verzekeringen en pensioenen zelf regelen.

11.2 Eenmanszaak en firma

De eenmanszaak en de vennootschap onder firma zijn commerciële (winstgerichte) ondernemingen **zonder rechtspersoonlijkheid**. Bij een onderneming zonder rechtspersoonlijkheid zijn de eigenaars aansprakelijk voor de schulden van hun bedrijf.

De **eenmanszaak** heeft maar één eigenaar. De eigenaar neemt alle beslissingen en de winst is voor hem. De eigenaar is **aansprakelijk** voor alle handelingen van zijn eenmanszaak. De eigenaar is daarom ook aansprakelijk voor de schulden van zijn bedrijf. Niet alleen met zijn bedrijfsvermogen, maar ook met zijn privévermogen. De eigenaar kan bij faillissement alles kwijtraken. Bij een eenmanszaak komt de continuïteit (het voortbestaan) van de onderneming in gevaar als de eigenaar ziek wordt of komt te overlijden. Voor het runnen van een bedrijf is geld nodig. Het geld dat de eigenaar inbrengt is samen met de niet-uitgekeerde winst het eigen vermogen van de eenmanszaak. Meestal moet er ook geld worden geleend, bijvoorbeeld bij een bank of van een familielid. Het geleende geld heet het vreemd vermogen van de eenmanszaak. Omdat de continuïteit van eenmanszaken in gevaar kan komen, zijn banken voorzichtig met het uitlenen van geld. De eigenaar betaalt **inkomstenbelasting** over de winst. Hiervoor geldt een **progressief belastingtarief**: hoe hoger de winst, des te hoger het te betalen belastingpercentage. Als eigenaar van een eenmanszaak bouw je geen aanvullend pensioen op. Daar moet je dus zelf voor zorgen. Omdat je geen werknemer bent, ben je niet verzekerd volgens de Ziektewet (ZW), de Wet werk en zekerheid (Wwz) en de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Een vennootschap onder firma (vof) is een onderneming die door twee of meer eigenaren wordt geleid. De eigenaren heten vennoten of firmanten. In een **vennootschapscontract** maken de vennoten afspraken over de vermogensinbreng, de verdeling van de winst en de taakverdeling. De vennoten zijn **hoofdelijk aansprakelijk** voor de verplichtingen van het bedrijf. Dit

betekent dat schuldeisers elke firmant aansprakelijk kunnen stellen voor betaling van de hele schuld. De vennoten zijn niet alleen aansprakelijk met hun ingebrachte bedrijfsvermogen, maar ook met hun privévermogen. Het voortbestaan van de onderneming is beter gegarandeerd dan bij de eenmanszaak. Als een van de vennoten ziek wordt of overlijdt, kunnen de andere vennoten het bedrijf voortzetten. Het geldt dat de firmanten in het bedrijf steken en de niet-uitgekeerde winst, is het eigen vermogen van de vennootschap onder firma. Omdat er meerdere vennoten zijn, is er vaak meer vermogen ingebracht dan bij één eigenaar. Ook zijn er voor de bank meer zekerheden omdat er meer vennoten zijn waardoor de continuïteit beter is gewaarborgd. De vennoten betalen **inkomstenbelasting** over de winst. Hiervoor geldt een **progressief belastingtarief**. De vennoten van een firma betalen premies voor de volksverzekeringen. De firmanten bouwen geen aanvullend pensioen op. Daar moeten ze dus zelf voor zorgen. De vennoten zijn ook niet verzekerd volgens ZW, de Wwz en de WIA. Zij moeten zelf iets regelen om het inkomensverlies op te vangen als ze ziek worden of arbeidsongeschikt raken.

11.3 Besloten en naamloze vennootschap

De bv en de nv zijn commerciële (winstgerichte) ondernemingen met rechtspersoonlijkheid. Bij een rechtspersoon is de organisatie zelf aansprakelijk voor de schulden van het bedrijf.

Bij een **besloten vennootschap** is het eigen vermogen verdeeld in aandelen. Deze aandelen zijn eigendom van één of meer aandeelhouders. De namen van de aandeelhouders worden ingeschreven in het **aandeelhouderregister** van de bv. De aandelen staan op naam. De eigenaren van een bv zijn niet aansprakelijk met hun privévermogen. Als de onderneming failliet gaat, zijn de eigenaren alleen het geld kwijt dat ze in het bedrijf gestoken hebben. Als er sprake is van een opzettelijk faillissement of grove nalatigheid zijn de directeur-grotoaandeelhouders wel aansprakelijk met hun privévermogen. Over de winst van de bv moet **vennootschapsbelasting** worden betaald. Op het dividend (het deel van de winst dat wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders) moet de onderneming dividendbelasting inhouden.

Ook bij een **naamloze vennootschap** is het eigen vermogen verdeeld in aandelen. Het verschil met de bv is dat de gewone aandelen van beursgenoteerde ondernemingen vaak vrij kunnen worden verhandeld. Minimaal één keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering: de **Algemene Vergadering**. Als een nv failliet gaat zijn aandeelhouders hoogstens het geld kwijt, dat ze in de onderneming hebben belegd. Alleen grotoaandeelhouders die ook bestuurder zijn, zijn bij wanbeleid aansprakelijk met hun privévermogen. Aandeelhouders hebben recht op **dividend** (winstuitkering) en kunnen **koerswinst** behalen. Over de winst van de nv moet **vennootschapsbelasting** worden betaald. Op het dividend moet **dividendbelasting** worden ingehouden als voorheffing op de inkomstenbelasting van de aandeelhouders.

11.4 Stichting en vereniging

Een **stichting** is een niet-commerciële rechtspersoon met vaak een maatschappelijk of ideëel doel. Een stichting moet opgesteld worden door middel van een notariële akte. Daarbij worden ook de statuten opgesteld. Het **bestuur** van de stichting heeft de leiding. Omdat er geen leden zijn, hoeft het bestuur aan niemand verantwoording af te leggen. Wel kunnen dona-

teurs hun donatie beëindigen als zij het niet eens zijn met het gevoerde beleid. De stichting heeft geen eigenaars. Het eigen vermogen bestaat uit opgebouwde reserves. Stichtingen ontvangen vooral geld uit donaties, sponsoring of subsidies. Een stichting mag wel winst maken, maar de winst moet dan gebruikt worden voor het doel van de stichting. Omdat een stichting een **rechtspersoon** is, kunnen schuldeisers het bestuur niet aansprakelijk stellen. De stichting is aansprakelijk. De stichting blijft bestaan, ook als een bestuurder wegvalt. Natuurlijk moet er wel bestuurders overblijven. En moet de stichting voldoende financiële middelen hebben. De **reserves** van een stichting zijn het eigen vermogen van de stichting. De reserves nemen toe als er aan donaties, sponsoring of subsidies meer geld binnenkomt dan er aan de doelen wordt uitgegeven.

Een **vereniging** is net als een stichting een niet-commerciële organisatie om een bepaald doel te bereiken. Het belangrijkste verschil met een stichting is dat een vereniging **leden** heeft, een stichting niet. De leden hebben inspraak in het beleid van de vereniging. De **Algemene Ledenvergadering** kiest het bestuur. Het **bestuur** heeft de dagelijkse leiding. Leden betalen **contributie**. Ook ontvangen verenigingen geld uit donaties, sponsoring of subsidies.